

Universiteit
Leiden
The Netherlands

'Omwille van het algemeen belang...' (Jonge NJV 2012)

Boelens, G.G.B.; Hollander, P.W. den; Kessel, L.F. van; Kleef, R.H.C. van; Leijten, A.E.M.

Citation

Boelens, G. G. B., Hollander, P. W. den, Kessel, L. F. van, Kleef, R. H. C. van, & Leijten, A. E. M. (2012). 'Omwille van het algemeen belang..' (Jonge NJV 2012). *Njb-Kronieken*, (43), 3008-3008. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/20319>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/20319>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

‘Omwille van het algemeen belang...’

Op woensdagmiddag 12 december 2012 vindt op de Faculteit der Rechtsgeleerdheid in Leiden het derde Jonge NJV Seminar plaats. Aan de hand van prikkelende pre-essays van Anita van den Berg, Pim Geelhoed en Walter Dijkshoorn en onder voorzitterschap van Carel Stolker discussiëren we over het thema ‘Omwille van het algemeen belang...’. Wat is de rol van het algemeen belang in de verschillende rechtsgebieden? Wat moet er eigenlijk onder worden verstaan? Is het invoeren van het algemeen belang een middel of een doel? Jonge en minder jonge juristen kunnen zich nog steeds aanmelden via www.jnjv.nl.

Het begrip ‘algemeen belang’ is allesbehalve eenduidig. Toch wegen wij, juristen, niet zelden het algemeen belang af tegen individuele of andere publieke belangen. In de rechtspraak, bij het maken van wetten en regelgeving en bij het beoordelen van eerdere uitspraken of genomen maatregelen. Maar weten we eigenlijk wel wat het algemeen belang in een concreet geval is en al helemaal hoeveel ‘gewicht’ daaraan moet worden toegekend? Of maken ook wij ons in feite schuldig aan een nogal instrumenteel gebruik van de notie ‘algemeen belang’? Zeggen dat iets ‘omwille van het algemeen belang’ nu eenmaal zus of zo moet, kapt ingewikkelde en langdurige discussies gemakkelijk af. Dat blijkt wel in de politiek. Als het echt moeilijk wordt, stellen partijen het ‘landsbelang’ boven het partijbelang, springen ze over hun eigen schaduw heen en worden bruggen geslagen over voorheen onoverbrugbare politieke kloven.

Synoniemen van ‘algemeen’ zijn niet voor niets ‘globaal’, ‘ruim’, en ‘vaag’. Combineer dit gegeven met een vele doelen omvattende, complexe en veellagige rechtsorde en het wordt al snel duidelijk dat het doorgronden van het algemeen belang in het recht geen eenvoudige opgave is. Voor het Jonge NJV Seminar 2012 hebben drie pre-essayisten het thema algemeen belang in drie rechtsgebieden verkend.

Anita van den Berg bespreekt verschillende integriteitsonderzoeken: de Verklaring Omtrent Gedrag, het veiligheidsonderzoek door de AIVD en inzet van de Wet Bibob. De afweging van algemene en individuele belangen die aan de inhoud en uitvoering daarvan ten grondslag ligt, is volgens haar ontoereikend. Van den Berg stelt dat de (algemene) belangen die met deze onderzoeken worden gediend vaag zijn geformuleerd. Zeker nu bestuursorganen bovendien veel beoordelingsvrijheid toekomt bij het toepassen van hun wettelijke bevoegdheden leidt dit in bepaalde gevallen tot een te grote mate van rechtsonzekerheid.

Pim Geelhoed kiest voor een strafrechtelijk, en bovendien ‘meerlagig’ perspectief. Zijn essay gaat over de vraag hoe in het kader van het opportuniteitsbeginsel het algemeen belang als criterium wordt beïnvloed door het recht van de Europese Unie. Hij komt tot de conclusie dat de Europese eis van effectieve handhaving zowel bij het

kiezen van de relevante gezichtspunten en belangen (de afbakeningsdimensie) als ook bij de inhoud van het strafvorderingsbeleid (de normatieve dimensie) van aanzienlijk belang is. Om die reden moet er bij de handhaving van het strafrecht meer ruimte zijn voor beslissers om, los van de nationaal geformuleerde belangen, het algemeen belang criterium in te vullen.

Walter Dijkshoorn gaat in op het privaatrechtelijk aansprakelijkheidsrecht en wil weten in hoeverre dat geschikt is om het algemeen belang te dienen. Zijn handhavingstekorten een probleem voor het privaatrecht? Volgens Dijkshoorn niet. Hij bespreekt verschillende pogingen het aansprakelijkheidsrecht voor de bescherming van algemene belangen in te zetten. Onder verwijzing naar de doelen van en de grenzen aan het aansprakelijkheidsrecht stelt hij dat dat echter niet de bedoeling is.

De essays bieden elk afzonderlijk voldoende stof voor discussie en daarvoor zal tijdens het seminar dan ook alle ruimte zijn. Maar het doel is ook tot ‘essay-overstijgende’ inzichten te komen. Als het algemeen belang gebruikt wordt in juridische argumentatie, is het dan altijd nodig dat algemeen belang nader te duiden? En als we het algemeen belang nader duiden, is er dan behoefte aan een vaststaande, vooraf kenbare interpretatie? Of moet er ruimte zijn om het algemeen belang in elke zaak of situatie opnieuw te duiden, eventueel ook in het licht van (veranderende) Europese belangen en eisen? In hoeverre is ‘het algemeen belang’ überhaupt nog een notie die in beginsel verband houdt met het nationaal belang? En is dat wat we algemeen belang noemen wel altijd een puur *publiek* belang?

Het algemeen belang: in de juridische praktijk en in de wetenschap worden we er allemaal wel eens mee geconfronteerd. Als argument, als afgebakende categorie of als te dienen doel. Misschien moeten we dit vage begrip laten voor wat het is, zodat we er ook zelf naar kunnen spelen. Maar misschien ligt er ook een taak voor ons als (jonge) juristen om er eens echt mee aan de slag te gaan. •

Jonge NJV-commissie 2012

Guus Boelens, Wouter den Hollander, Laura van Kessel, Rosmarijn van Kleef en Ingrid Leijten